

1 DIYONI

Apunu Diyoni e okai yabiri tapu Okagwede nene tapu ki kabuwai

Okayau rabineya ka apunu Diyoni yona debai apeya ki kabuwai wagubu.

Debaimosi ka iyapana Mamanuga God ade e Gubagai Iyesu Keriso mu mete ewapuru eyaka mena idiwana ki yonai.

Debaimosi ka kabuwa mibai pa mena iyapana paunamugu kawayawagawa yarawa ki bodapamana ki nana ki yonai. Iyapana dai tagubu da waira yau ka bigibigi ki pokere nu iyapana kuduba ka mete bigibigi. Mu tagubu da Mamanuga God e Gubagai eba iyapana kaina nu maba wenawena. E iyapana kaina nu maba wenawagubena ki ka e mete bigibigi. Mu inako tagubu ade tagubu da nu bagi supasupai idiwomu bo deni deni nota kwarikwarisigomu ki ka eba gwede kawayamosi.

Apunu Diyoni notababa yonai ki wade supasupapupu. E wagubu da Iyesu Keriso e ka mibai iyapana kaina nu maba wenawena ki pokere iyapana gwedewau e sumapiyamu ade Mamanuga God mete nota kwarikwarisipiyamu ki ka mu kowamuguma mete deni deni nota kwarikwarisi kasiwaratogomono idiwono.

Okadebaimpamana ki kabuwai

Parau 1:1-4

Tanai ade Sisipu 1:5-2:29

Mamanuga God e munuiyoma ade Seitani e
munuiyoma 3:1-24

Mibai ade bera 4:1-6

Nota kwarikwarisi ki notai 4:7-21

Berokoi kuduba raurumipi 5:1-21

1-2 Nu Iya Wadamana Yonai e ka kunuma waira kerareya tondawa yabadawa da nu bamanugu matara-wena. E sisiyai nu karako oka pokaiya wi kabuwanime i yau kena. Nu Iya Yonai ki apunai bananamipi, e bonanai nu wenagunugere wainamipi, ade e midai nu idanugere mete geyamipi. Nu Iya Wadamana Yonai matarawena ki ka nu e yabunugere matarau emipi. Nu iya maramara idiwana kaiwana ki kerarai apunai ka naiya mena Mamanuga God bameya tondawa ko e kawapu nu bamanugu bauwena ki nu e emipi kewowena ki pokere e yonai nu karako wi kabuwanime i yau kena. ³ Nu badidi emipi bo wainamipi ki kuduba nu wi nidime i da wi nu mete dibipamu manako nu rabinanuga eyakamenayagisi ewapuru mena idiwomu ade Mamanuga God e Gubagai Iyesu Keriso mete kina mu mete ewapuru idiwomu. ⁴ Nu oka yau okapeme i da nu yo wi ewapuru mibi mamamai idiwana kaiwana ki nana. Kaiwa kaiwa wi bamagau.

Mamanuga God e ka nu Taninuga Kawaya

⁵ Yona ki e nu nidibu wainamipi ki nu karako wi nidime i yau kena; ‘Mama-nuga God e ka tanai kawaya ko sisipu mo e bameya pa mena.’ ⁶ Ki pokere, nu iwagamu da; ‘Nu ka Mamanuga God mete ewapuru idiwei,’ nu inako iwege-me i ko ade

sisipu rabinaneya idiwei ki ka nu nubo beraigemei ko supasupai eba idiwei. ⁷ Ko nu e taneya ton-dau ki maba nu mete e taneya idiwomu ki ka nu kuduba nu rabinanuga eyakamena-yagisi ewapuru mena idiwomu manako e Gubagai Iyesu nu nene powena e darai kawapu, e darai ki pokaiya ka e nu biginuga kuduba surupoto.

⁸ Nu iwagamu da; ‘Nu rabinanugu ka bigi mo pa mena,’ nu inako iwegemei ki ka nu nubo kerapu wadewadeigemei. Yona mibai nu rabinanugu eba tawa-wena. ⁹ Ko nu bigi badidi kwaigibi ki kuduba nu umununuga pokaiya Mama-nuga God bameya matarau iwagamu ki ka e naiya mena gwaiyabawena ki e makeya supasupai yau kwaeyagisi; Nu biginuga ki kuduba e empoto deni mena surupoto manako nu bigi badidi kwaigibi ki e yadini nu taganugu kwenupoto kayayagisi. ¹⁰ Ko nu iwagamu da; ‘Nu gwede mo eba paeremipi,’ nu inako iwegemei ki ka nu Mamanuga God e bera umani siyemei ade e yonai ki nu rabinanugu eba tawawena. Pa mena.

2

Nu waitanuga apunai ka Iyesu

¹ Mununiyoma, wi bigi eba kwaiwagamana ki nana ka nau oka yau wi nene okapakani. Ko Iyesu Keriso e ka apunu supasupai bagi kawaya tawiri ogayawa apunai ki pokere nu eyaka eyaka paerepemei ki ka e Mamanuga God e yabareya uburau nu nene wagau. ² Nu biginuga ki denai bita nubo wada-mana ko bita ki ka Iyesu nu nene wadubu kewowena. E nu nene powena ki pokaiya ka Mamanuga God nu bigi-nuga kuduba empupu

surupupu. E eba nu bitanuga mena wadubu ko iyapana kuduba, madega kauwagau madega posiwagau nu bitanuga kuduba ki Iyesu wadubu manako nu yawatanuga mebu.

³ Iyapana nima Mamanuga God e umunui wadau ki pokaiya ka e katai-wena da e Mamanuga God mete katai-pupu. ⁴ Ko iyapana nima yagisi ke; ‘Mamanuga God e nau kataineya,’ nima inako wagau ko ade Mamanuga God e umunui eba wadau ki ka e berawagau yona mibai mo e bameya pa mena. ⁵⁻⁶ Iyapana nima Mamanuga God e yonai wadau sumapiyau ki ka e mibai Mamanuga God nota kwarikwarisipiyau. Ade iyapana nima yagisi ke; ‘Nau ka Mamanuga God e naureya tondakani,’ nima inako yagisi ki ka Iyesu badidi maba kwaewagawa umawa ki maba e mete inako kwaeyogono umono. Ade iyapana nima inako kwaeyogono umono ki ka e rabineya mena wainapono da e mibai Mamanuga God e iyapanai.

Gora waunai

⁷ Kowaniyoma, nau nuwaneya po wiyo. Nau gora yau okapakani ki ka eba gora waunai mosi. Ki ka gora oragai ki wi naiya mena wainapamawa kebonawa ki gorai nau karako kawareya ade okapakani yau kena. ⁸ Wi gora ki naiya mena wainapamawa ko Keriso bauwena ki ka e gora oragai ki mibai waunai matarapupu. Wi mete kina gora ki mibai matarapiyamu ki pokere sisipu kasiyarai ki karako mareyawagau ko tanai mibai ki kasiyarai karako tawana miniyau siwa.

⁹ Iyapana nima yagisi ke; ‘Nau ka tawana taneya tondakani,’ nima inako wagau ko ade e eya yowaiyoma tatai-yoma midi ragiragitamiyau ki ka e sisipu rabineya tondau. ¹⁰ Ko iyapana nima e eya yowaiyoma tataiyoma nota kwari-kwarisitamiyau ki ka e tawana taneya tondau. E yawata naigida mena empono manako gwede mosi e kerarai eba pisipisipoto. ¹¹ Ko iyapana nima e eya yowaiyoma tataiyoma midi ragiragitamiyau ki ka e sisipu rabineya tondau ade sisipu rabineya umau. E kaniyono yabodono ko yawata mosi eba empoto mibai ka sisipu ki e yabui kenepupu.

¹² Mununiyoma, nau oka yau wi nene okapakani mibai ka Keriso e pokaiya ka Mamanuga God wi bigiga empupu surupupu kewowena. ¹³ Mamaniyoma, nau oka yau wi nene okapakani mibai ka kunuma waira kerareya tondawa yabadawa apunai Keriso e wi kataigau. Yaraganiyoma, nau oka yau wi nene okapakani mibai ka Berokoi Apunai Seitani e wi raurumupu kewowena.

¹⁴ Mununiyoma, nau oka yau wi nene okapakani mibai ka Mamanuga God e wi kataigau. Mamaniyoma, nau oka yau wi nene okapakani mibai ka kunuma waira kerareya tondawa yabadawa apunai Keriso e wi kataigau. Yaraganiyoma, nau oka yau wi nene okapakani mibai ka wi kasiyaraga ka kawaya. Mamanuga God e yonai ki wi rabinagau tawawena ki pokere Berokoi Apunai Seitani e wi raurumupu kewowena.

¹⁵⁻¹⁶ Wi waira yau gwedegwedei eba niniyatamiyoi bo nota kwarikwarisi-tamiyoi,

mibai ka wi inako kwaiwagi ki ka wi Mamanuga God eba nota kwari-kwarisipiyamu. Nu kwakwarepunuga poisiasiyai wainapemei kwaigemei bo nu yabunuga midiyawagau empemei niniyapemei bo nu gwedegwedenuga nene yabara kawakawaraigemei, nota inako ki ka eba Mamanuga God nu negeyau ko ki ka waira yau e notai. ¹⁷ Waira yo gwedegwede kuduba iyapana mamamatamiyamu ki kuduba gogatagisi ko iyapana nima Mamanuga God e umunui wadau makeya makeya kwaewagau ki ka e iya maramara tondono kaniyono.

Keriso e Iyarai

¹⁸ Mununiyoma, nu mara siyareya baigamana kwaigemei. Wi naiya mena wainamupu da Keriso e iyarai matarau baiyagisi ki ka mara siyarai rogo-biwena. Ko nau karako suwagani wainapumuri; Keriso e iyaraiyoma ropani kawaya ororeya mena bautagubu yewe idiwu ki pokere wi kataigubu da mara siyarai ki wana rogobiwena. ¹⁹ Iyapana ki mu naiya nu mete idiweya ko mu ka eba nu iyapananuguma mibai. Mu nu mete ewapuru rabinanuga eyaka mena idimpibena ki ka mu eba ubumpena nu kamadinimpena kayatagumpena. Ko mu kamadinimpu kayatagubu ki pokere nu katainugu da mu ka eba nu mete ewapuru eyaka mena.

²⁰⁻²¹ Ko Mamanuga God e Keyai Tanai Bagi Kawaya ki Keriso ubupu wadubu wi kawarigau kwebu wira. Nau kataineya da yona mibai ki wi kuduba kataigubu kewowena ki pokere nau oka yau wi nene okapakani. Ko ki ka eba wi gogoi. Wi kataigau da yona mibai ade yona bera ki kerarai

ka ebo ebo, eba eyaka mena. ²² Bera Apunai e berai ka yau kena; E maramara yogono ke; 'Iyesu e ka eba nu Iya Negeyana Apunai Keriso.' Ko iyapana nima inako wagau ki ka e Iyesu iyarai. E Mamanuga God tagararapiyau ade Mamanuga God e Gubagai mete tagararapiyau. ²³ Nima Mamanuga God e Gubagai tagararapiyau ki ka e Mamanuga God e eya mete tagararapiyau. Ade nima Mamanuga God e Gubagai mibipiyau ki ka e Mamanuga God e eya mete sumapiyau.

²⁴ Wi naiya Iyesu e yonai wainamupu ki wi eba kamadumuri ko maramara wi rabinagau no-tapiyoi idiwoi. Wi inako kwaiwagi ki ka wi Mamanuga God ade e Gubagai Iyesu mu mete ewapuru mara-mara idiwoi. ²⁵ Keriso e gwaiyaba nidibu kaimatana da e iya waunai maramara idiwana kaiwana ki iyai nu negeni.

²⁶ Nau oka yau okapakani mibai ka iyapana dai bautagubu wi beraniyamu wi kerapugau wadamu. ²⁷ Ko Keriso e ororeya mena e eya Keyai wi negebu kewowena. E Keyai ki wi rabinagau tondau ade e Keyai ki pokaiya ka e gwedegwede kuduba wi kabuwaniyau. E badidi kabuwaniyau ki kuduba mibai mena ki pokere iyapana kudubai mosi eba baiyagisi wi kabuwaniyoto. Pa mena. Keriso e eya Keyai ki kabuwai mena wi wadumuri doko ade Keriso e mena naureya idiwoi. ²⁸ Mununiyoma, wi Keriso e mena naureya inako idiwoi ki ka e baiyogono makeya ki ka nu yabarayabara e bameya baigamu, ko nu midimama eba wadiniyoto wekeigamu. Pa mena. ²⁹ Wi kataigau da Keriso e ka bagi supasupai kawaya. Ko wi ki waina-pumuri wetawetara ki

ka wi mete kataiwagi da wi e maba supasupai mena kwaiwagi ki ka wi mibai Mama-nuga God e munuiyoma.

3

Nu ka Mamanuga God e munuiyoma

¹ Nau suwagani wainapumuri; Mamanuga God e nu nota kwari-kwarisiniyau ki pokere e munuiyoma nu nidibu. Ena, e munuiyoma mibai ka nuyo ko waira yau notai wainapiyamu ragidai ki mu eba kataimugu da nu ka e munuiyoma mibai ka mu Mamanuga God mete gogoi. ² Kowaniyoma, nau nuwaneya po wiyo ki pokere wainapu-muri; Nu ka Mamanuga God e munuiyoma ko nu mara aita ewa badidi maba idiwomu ki nu karako naigida mete eba katainugu. Ko nu kataigibi wetawetara da Keriso ade wirayagisi baiyagisi makeya ki ka nu e eya kiyabui matarau empamu manako nu e maba wenaigamu. ³ Ki pokere iyapana nima Keriso e nawanai tondau ki ka e naigida mena tondono da nota berokoi e kerareya eba yadini. Keriso bigi pa mena tanai mena tondau ki maba e mete inako bigi pa mena bagi supasupai mena tondana wainapono.

⁴ Iyapana nima bera berokoi kwae-wagau ki ka Mamanuga God e gorai tapu ki e raurupiyau, mibai ka bigi kuduba gora ki giripiyau. ⁵ Wi kataigau da Keriso iyapana kuduba nu biginuga surupana ki nana bauwena. E bameya ka bigi mo pa mena ko tanai mena posiwena uburau. ⁶ Ki pokere iyapana nima Keriso e naureya tondau ade Keriso tondau ki maba e mete inako tondana wainapiyau ki ka e bera berokoi kuduba

deni mena kamadini ko ewa mo eba kwaeyogono. Iyapana nima bera berokoi kawareya kawareya kwaewagau ki ka e Keriso eba bananapupu. E eba kataiya eyo.

⁷ Mununiyoma, yabu yabu idiwoi da iyapana mo eba baiyagisi wi beraniyoto wi kerapugau yadini. Nau nidiyakani yau kena; Iyapana nima bera bagi supasupai mena kwaewagau ki ka Keriso Mamanuga God e yabuiya supasupai bagi kawaya tondau ki maba e inako mete tondau. ⁸ Ko iyapana nima bera berokoi kawareya kawareya kwaewagau ki ka e Berokoi Apunai Seitani e nene, mibai ka Berokoi Apunai Seitani e ka mara kerareya bera berokoi mena kwaewagawa yabadawa da karako. Ko Mamanuga God e Gubagai tonopupu yewe wairau kawapu da e uburana Berokoi Apunai Seitani e upi kuduba kaupana ki nana.

⁹ Iyapana nima Mamanuga God e munui tondau ki ka e bera berokoi kawareya kawareya eba kwaeyogono, mibai ka Mamanuga God e eya iyai e kwebu. Mamanuga God tondau ki maba e mete e iyai kwebu ki pokaiya tondau ki pokere bera berokoi ki e eba kwae-wagau. ¹⁰ Ko iyapana nima bera berokoi mena kwaewagau ade e eya yowaiyoma tataiyoma mete midi ragiragitamiyau ki ka e eba Mamanuga God e munui. Nau yona suwagakani yau pokaiya ka wi Mamanuga God e iyapanaiyoma ade Berokoi Apunai Seitani e iyapanaiyoma mu kiyabumaga matarau emitamuri.

Nu deni deni nota kwarikwarisigomu

¹¹ Wi Iyesu sumamupu makeya e yonai baidi wainapamawa kebomawa da karako ka yau

kena; ‘Nu deni deni nota kwarikwarisigomu idiwomu.’ ¹² Oragai apunai Kaini e maba nu eba idiwomu. E ka Berokoi Apunai Seitani e munui ki pokere e ubupu e eya yowai Eiboro minibu poyo. E kwaewena ki kerarai ka yau kena; E eya upi kwae-wagawa ki e paerepiyawa ko e yowai badidi upiwagawa ki kuduba bagi supasupai mena. ¹³ Ki pokere kowani-yoma, waira yau notai wainapiyamu ragidai baitagisi wi girinimoto ki ka wi notaga eba babayagisi. ¹⁴ Nu rabinanugu mena wainapemei da nu yowanuguma tatanuguma nota kwarikwarisitamemei ki pokere nu mete kataigibi da po yawatai ki nu ororeya mena raurumipi kebomipi karako iya yawateya idiwei. Ko iyapana nima e eya yowaiyoma tataiyoma eba nota kwarikwarisitamiyau ki ka e po yawatai ki eba baibigapupu. ¹⁵ Iyapana nima e waretai midi ragiragi-piyau ki ka e Mamanuga God e yabuiya e waretai ki miniyana po maba kwaewagau. Ade wi kataigau da naunuma ragidai mu rabinamugu ka iya maramara kaiwana idiwana ki iyai pa mena. ¹⁶ Nu deni deni nota kwarikwarisigamana ki kerarai ka Keriso birikapupu nu ka-buwanibu kewowena. E eya iyai nene eba wainapupu ko e nu iyanuga nene wainapupu manako e ubupu eya iyai nu nene tapu. Ki maba ka nu mete kina nu nubo iyanuga nene eba wainapomu ko nu yowanuguma tatanuguma mu iya-maga nene ka nu nubo iyanuga ki mu nene tamamu. ¹⁷ Nau suwagani waina-pumuri; Iyapana mosi e eya gwede-gwedei ropani kawaya ko e waretai imagei apunai e nuwaboyai ki e eba wainapiyau ade gwede mosi e eba kweyau

waitapiyau ki ka e paerepiyau. E yagisi ke, ‘Nau ka Mamanuga God e nota kwarikwarisipakani tondakani,’ e inako wagau ko ade e waretai ki eba waitapiyau ki ka e berawagau ade yona kororai mena wagau. ¹⁸ Mununiyoma, nu deni deni nota kwarikwarisigomu idiwomu ki ka nu eba pa yona mena iwogomu ko nu mibai mete kwaigomu.

Nu Mamanuga God e yabareya yabarayabara ubumamu.

¹⁹⁻²⁰ Nu inako kwaigomu ki nu mete kataigamu da nu ka mibai kwaigemei ragidai. Ki pokere nu rabinanugu nidiyau wirawira da nu paeremipi ki ka nu Mamanuga God e yabareya pore eba wainapamu mibai ka Mamanuga God gwedegwede kuduba e kataiya. ²¹ Ko kowaniyoma, wi ade wainapumuri; Nu rabinanugu nidiyau wirawira da nu eba paeremipi ki ka nu Mamanuga God e yabareya yabarayabara ubumamu. ²² Nu e bonanai yodomu ade e nuwaiya badidi wainapiyau ki kwaigomu ki ka nu gwede nene wainapemei ki nu e siyamu manako e ki kuduba nu negeni. ²³ Mamanuga God e nu kwayubanuga yonai nu nene wagubu ka yau kena; Nu e Gubagai Iyesu Keriso sumapomu ade nu nuga deni deni nota kwarikwarisi kasiwara-igomu idiwomu. Yona ki ka Keriso e eya mete nu nidibu. ²⁴ Nu Mamanuga God e yonai ki makeya makeya kwaigomu ki ka nu e mete idiwomu ade e nu mete idiwomu. E eya Keyai Tanai Bagi Kawayaya puyo nu negebu ki pokere nu katinugu da e nu mete idiwei.

4

Bera ragidai ropani kawaya yewe wairau posi-wena

¹ Kaiwa kaiwa kowaniyoma, nau nuwaneya po wiyo. Karako yewe wairau ka bera ragidai ropani kawaya posiwena. Ki pokere iyapana ki tagisi ke; ‘Mamanuga God yona yau nu nidibu,’ mu inako tagisi ki ka wi mu yonamaga ki garugaru eba sumapumuri ko wi notaga kwarisiyagisi mu naigida mena emitamuri werena; Mamanuga God e Keyai mu kabuwatamiyau were tagamu bo keyai kudubai mosi mu kabuwa-tamiyau were tagamu? ² Ko wi badidi maba kataiwagi da Mamanuga God e Keyai wagubu mu kabuwatapu? Nau suwagani wainapumuri; Iyapana nima yagisi ke; ‘Iyesu Keriso, e ka kunumau kawapu iyapana kaina nu maba wena-wena,’ nima inako wagau ki ka Mama-nuga God e eya Keyai e kabuwapupu ki makeya e wagau. ³ Ko iyapana nima yagisi ke; ‘Ki pa mena,’ ki ka eba Mama-nuga God e Keyai e kabuwapupu ki makeya e wagubu ko ki ka Keriso e iyarai yona ki e kabuwapupu. Wi naiya mena wainamupu da Keriso e iyarai aita ewa baiyagisi ko nau karako suwagakani da berokoi ki e keyai ki ororeya mena yewe wairau bauwena.

⁴ Mununiyoma, wi ka Mamanuga God e iyanaiyoma. Bera tagamu ragidai ki mu wi raurutampu kewowena, mibai ka Mamanuga God e Keyai Tanai Bagi Kawaya wi rabinagau posi-wena uburau ki kasiyarai ka kawaya esida ko waira yau keyai kasiyara tagebu pokaiya tagamu ki kasiyarai ka marai munta erida. ⁵ Bera tagamu ragidai mu ka yewe wairau idiwu ki pokere mu

waira yau yonai mena tagamu manako waira yau ragidai mu diriwanaga kwae-tagamu ade mu yonamaga mete waina-piyamu sumapiyamu. ⁶ Ko nu ka Mama-nuga God e iyapanaiyoma ki pokere gwedewau Mamanuga God kataimupu ragidai ki mu mena nu yonanuga ki wainapomoto. Ko gwedewau Mamanuga God tagararapiyamu ki ka nu yonanuga ki mu tagararapomoto ade eba suma-pomoto. Nau yonani nidibuwani yau pokaiya ka wi kataiwagi da keyai mibai ka bani kena ade keyai bera ka bani kena.

Mamanuga God nu nota kwarikwarisinyau

⁷ Kowaniyoma, nau nuwaneya po wiyo. Nu deni deni nota kwarikwarisi kasiwaraigomu idiwomu mibai ka nota ki ka Mamanuga God e eya notai. Nima e kowaiyoma ade e yowaiyoma tata-iyoma nota kwarikwarisitamiyau ki ka e mibai Mamanuga God e munui. E ka Mamanuga God kataipupu wetawetara. ⁸ Ko nima e kowaiyoma ade e yowa-iyoma tataiyoma eba nota kwarikwarisi-tamiyau ki ka e Mamanuga God eba kataipupu, mibai ka nota kwarikwarisi ki kerarai ka Mamanuga God. ⁹ Mama-nuga God nuwaiya po nuyo ki pokere e yau kwaewena; E Gubagai eyaka mena ki e nu nene tonopupu yewe wairau kawapu da nu e si pokaiya iya wau-nai e bameya wadamana ki nana. ¹⁰ Nu deni deni nota kwarikwarisigemei ki kerarai ka eba nu yabiri ubumipi Mamanuga God nota kwarikwarisimipi. Pa mena. E eya mena yabiri ubupu deni mena nu nota kwarikwarisinibu e eya Gubagai tonopupu nu nene powena manako e Gubagai

pokaiya ka Mamanuga God karako nu biginuga empiyau surupiyau. ¹¹ Kaiwa kaiwa kowaniyoma, Mamanuga God e kawayaya daganani nu nota kwari-kwarisiniyau ki pokere nu mete kina deni deni inako nota kwarikwarisi kasiwaraigomu ade nu rabinanuga eyakamenayagisi were idiwomu. ¹² Yewe wairau ka iyapana kuduba Mamanuga God nu yabunugere mo eba emipi. Ko nu deni deni nota kwarikwarisigomu idiwomu ki ka Mamanuga God nu rabinanugu tondono manako e nota kwarikwarisi notai nu negebu ki mibai nu rabinanugu tawayagisi matarayagisi ki iyapana matarau empomoto.

¹³ Nu badidi maba kataigamu da Mamanuga God nu rabinanugu tondau ade nu e rabineya idiwei? Nau suwagani wainapumuri; E eya Keyai tonopupu nu rabinanugu tondau ki pokaiya ka nu kataigibi. ¹⁴ Iyapana kuduba, madega kauwagau madega posiwagau nu iya waunai wadamana ki nana ka Mama-nuga God e eya Gubagai tonopupu kawapu, ko ki nu nubo yabunugere emipi kewowena ki pokere e sisiyai nu karako wi matarau nidimei yau kena. ¹⁵ Iyapana nima yagisi ke; ‘Iyesu, e ka mibai Mamanuga God e Gubagai,’ nima inako wagau ki e rabineya ka Mamanuga God tondau ade e mete kina ka Mama-nuga God e naureya tondau.

¹⁶⁻¹⁷ Mamanuga God nuwaiya po nuyo ki nu wainapemei ade sumapemei. Nu deni deni nota kwarikwarisigamana idiwana ki kerarai ka eyo ki pokere iyapana nima e kowaiyoma ade e yowaiyoma tataiyoma maramara inako nota kwarikwarisitamiyau ki ka e Mamanuga God e naureya

tondau ade Mamanuga God iyapana ki rabineya mete tondau. Nu inako idiwomu ki ka nu mara kwauneya Mamanuga God e idai gurai iyapana kuduba nu naurinugu ugwadiniyana ragiragi ki marai baiyagisi makeya ki ka nu e yabareya yabara-yabara ubumamu. Nu yabarayabara inako ubumamu ki mibai ka Mamanuga God e nu eminiyoto da nu ka e Gubagai Keriso mete eyakamenaigibi ki pokere e yagisi da nu ka baganai. ¹⁸ Iyapana nima e rabineya nota kwarikwarisi ki notai tawawena tondau ki pokaiya ka kudu e rabineya ki deni mena baiyagisi kayayagisi. Ko iyapana nima e rabineya nota kwarikwarisi ki notai pa mena ki ka e kudu mete wainapono tondono, mibai ka kudu kerarai ka yau kena; Iyapana nima supasupai eba tondau ki ka e paerei ki denai bita wadana ki kudeya mena e maramara wainapono tondono.

¹⁹ Mamanuga God yabiri nu nota kwarikwarisinibu ki pokere denai ka nu karako e mete inako nota kwarikwarisi-pomu. ²⁰ Ko iyapana mo yagisi ke; 'Nau ka Mamanuga God e nota kwarikwarisi-pakani tondakani,' e inako wagau ko ade e ebo yowai bo tatai midi ragiragi-piyau ki ka e berawagau. E yowaiyoma tataiyoma matarau emitamiyau mete idiwu ki eba nota kwarikwarisitamiyau ki ka e badidi maba Mamanuga God eba empemei ki nota kwarikwarisipono tondono? Ki pa mena. ²¹ Nu kwayuba-nuga yonai Keriso gwaiyabanibu ka yau kena; Iyapana nima Mamanuga God nota kwarikwarisipiyau ki ka e eya kowaiyoma ade e eya yowaiyoma tataiyoma ki mu mete inako nota

kwarikwarisitamono tondono.

5

Nu sumanuga pokaiya waira yau notai rauru-pamu

¹ Iyapana nima e notai eyaka mena wainapiyau da; ‘Iyesu, e ka nu Iya Negeyana Apunai Keriso,’ nima inako wainapiyau ki ka e Mamanuga God e munui. Ade iyapana nima e eya mamai nota kwarikwarisipiyau ki ka e yowa-iyoma tataiyoma ki mu mete nota kwarikwarisitamiyau. ² Ki maba, nu Mamanuga God nota kwarikwarisipomu ade e gorai tapu ki makeya makeya kwaigomu ki pokaiya ka nu kataigamu da nu Mamanuga God e munuiyoma mete nota kwarikwarisitamemei. ³ Nu Mamanuga God nota kwarikwarisipomu ki ka nu e umunui yodomu ade e gorai badidi tapu ki nu makeya makeya mete kwaigomu. E gorai ka eba ragiragi kawaya, ⁴ mibai ka iyapana nima Mama-nuga God e munui wenawena ki ka e waira yau notai kuduba kaupoto ki mete baganai. Nu sumanuga pokaiya ka nu waira yau e notai ki kuduba rauru-pamu. ⁵ Iyapana nima e notai eyaka mena yagisi ke, ‘Iyesu, e ka Mamanuga God e eya Gubagai,’ iyapana nima e notai inako wagau ki ka e waira yau notai kuduba raurupoto ki mete baganai.

Iyesu e ka Mamanuga God e eya Gubagai

⁶ Iyesu Keriso e ka kunuma were kawapu yewe wairau wenawena. Apunu Diyoni ubupu awana pokaiya e siruwa-pupu manako e powena ki makeya ka mu e ta were ugwadumpu manako

e darai bauwena kayawena. Mamanuga God e Keyai nu mete kabuwaniyau da Iyesu e ka eba awana pokaiya siruwa-wagana pa tondana ki nana bauwena ko e powagana manako e darai bau-wagana ki nana mete bauwena. Ade nu katinugu da Mamanuga God e Keyai yona mibai mena wagau. ⁷ Yona apeya eyaka yau kuduba mibipiyau da Iyesu, e ka Mamanuga God e eya Gubagai; ⁸ Mamanuga God e eya Keyai badidi wagau ki kena, Iyesu awana pokaiya siruwawena yonai ki kena, ade e darai bauwena kayawena yonai ki kena. ⁹ Yona apeya eyaka ki kuduba ki mibai ka eyaka mena. Nu iyapana kaina mu yonamaga sumapemei ki ka maraitau erida ko Mamanuga God e eya Gubagai nene yona yau wagubu ki ka kawaya esida, mibai ka Mamanuga God e ebo yona ki wagubu. ¹⁰ Iyapana nima Mamanuga God e Gubagai sumapiyau ki e rabinaya ka Mamanuga God e yonai yau mete tawawena. Ko iyapana nima Mamanuga God e yonai eba sumapiyau ki ka e Mamanuga God bera umani siyau mibai ka Mamanuga God e eya Gubagai nene yona mibai kawaya badidi wagubu ki yonai e eba sumapupu.

¹¹ Ki pokere yona mibai ka yau kena; Iya waunai maramara idiwana kaiwana ki iyai ka Mamanuga God e Gubagai pokaiya nu negebu. ¹² Iyapana nima Mamanuga God e Gubagai sumapiyau ade wadubu e eya iyai rabinaya tapu ki ka maramara idiwana kaiwana iyai ki e wadubu kewowena. Ko iyapana nima Mamanuga God e Gubagai eba suma-piyau ade e eya iyai rabinaya eba tapu ki ka maramara idiwana kaiwana iyai ki e eba wadubu.

Iya waunai maramara idiwana kaiwana iyai

¹³ Mununiyoma, wi ka Mamanuga God e Gubagai sumapiyamu ki ragidai. Nau oka yau okapakani mibai ka nau nuwaneya wi naigida mena kataiwagi wetawetara da iya waunai maramara idiwana kaiwana iyai ki wi wadumupu kewowena. ¹⁴ Nu Mamanuga God e yabareya yabarayabara ubumamu manako e nuwaiya badidi wainapiyau ki makeya makeya e siyamu ki ka nu katainugu da e nu wainaniyoto manako nu badidi iwagibi ki kuduba e nu negeni. ¹⁵ Mibai, nu e badidi siyemei ki e nu wainaniyau ki pokere nu mete kataigibi da nu e badidi simipi ki e ororeya mena nu negebu kewowena.

¹⁶ Kowaniyoma, iyapana mosi wi paunagau paerepoto bera berokoi mo kwaeyagisi empumuri ki ka wi e nene guriguriwagi da e bigi kwaewena ki kuduba Mamanuga God empoto suru-poto manako iya kweyoto. Ko e paere kawaya mo kwaewena da e po yawateya kayawagau, nau eba ki nene wi guri-gurigamana ki nana suwagakani. ¹⁷ Bera berokoi kwaigemei ki kuduba ka bigi ko nu bigi dai kwaigemei ka erida ki pokere nu denai eba popoigamu.

¹⁸ Nu katainugu da nu Mamanuga God e munuiyoma idiwei ki ka nu bigi kawareya kawareya eba kwaigomu. Mamanuga God e Gubagai nu kwayuba-niyau ki pokere Berokoi Apunai Seitani eba baiyagisi nu giriniyoto. Pa mena.

¹⁹ Nu mete kataigibi da nu ka Mamanuga God e munuiyoma ko waira yau notai notapiyamu ragidai madega kauwagau madega posiwagau ki

mu kuduba ka Berokoi Apunai Seitani e umunui wadamu ragidai.

²⁰ Nu mete kataigibi da Mamanuga God e Gubagai bauwena nu notanuga wadubu papara ki pokere Yona Mibai Wagau Apunai Mamanuga God ki e nu mete kataimipi kewowena. Nu karako e idai rabineya idiwei ade e Gubagai Iyesu Keriso e idai rabineya mete idiwei. Iyesu e ka God mibai ade e ka nu iya maramara idiwana kaiwana ki kerarai.

²¹ Mununiyoma, daisusu bo momo-rapa bo ade dai mete kina inako ki mu mibimaga ka pa mena ki pokere mu bamamugu wi eba buburiwogoi.

Kaiwa kaiwa, nau Diyoni oka yau okapuwani.
Ika kewowena.

IYA YONAI
The New Testament in the Umanakaina Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Umanakaina long
Niugini

Copyright © 1999 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Umanakaina

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

92bb28a8-6181-5bd4-a67f-1906ab635008